

prima instanță: I. Barbacaru
instanța de apel : I. Cimpoi, V. Brașoveanu, N. Simciuc

dosarul nr. 3ra-477/16

DECIZIE

20 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Valentina Celevadî
Iurie Bejenaru
Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva

examinînd recursul declarat de către Întreprinderea Individuală „Jacob Știrbu”,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Individuale
„Jacob Știrbu” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău cu privire la
contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2015, prin care a
fost respins apelul declarat de către Întreprinderea Individuală „Jacob Știrbu” și
menținută hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 15 mai 2015, prin care
acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată,

constată:

La 13 iunie 2014, ÎI „Jacob Știrbu” a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău cu privire la contestarea actelor
administrative.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 28 martie 2013, inspectorii Alifanov
Nicolai și Vasilenco Piotr au întocmit un act de control nr. 1-611002, prin care
constatat admiterea excedentului de mijloace bănești în casierie ÎI „Jacob Știrbu” în
sumă de 335,50 lei, care nu poate fi justificată prin documente emise de mașina de
casă și control cu memorie fiscală.

Menționează că în baza actului de control menționat, de către șef adjunct al
Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău, a fost emisă decizia nr. 1542/3/10 din 16
aprilie 2013, asupra cazului de încălcare a legislației comisă de către ÎI „Jacob Știrbu”,
cu aplicarea unei amenzi în mărime de 10 000 lei.

Sustine că decizia nr. 1542/3/10, prin care i-a fost aplicată amendă în sumă de
10000 lei pentru desfășurarea unei activități fără utilizarea mașinii de casă și de control
cu memorie fiscală existente, în temeiul art. 254 alin. (2) din Codul Fiscal, a fost emisă
la 16 aprilie 2013 în lipsa ÎI „Jacob Știrbu”.

Indică că la 13 noiembrie 2013 a fost contactat de reprezentanții Inspectoratului
Fiscal de Stat Chișinău, DAF Ciocana și informat despre faptul că la data de 16 aprilie
2013 a fost emisă decizia menționată, despre care nu a fost înștiințat în ordinea
stabilită.

De asemenea, remarcă că la data de 21 noiembrie 2013 a înaintat contestație organului emitent, prin care a solicitat anularea actului nr. 1-611002 din 28 martie 2013, precum și a deciziei nr. 1542/3/10 din 16 aprilie 2013.

Iar la 09 decembrie 2013 a recepționat scrisoarea nr. 01-05-8-502-3848, prin care i s-a comunicat că contestația a rămas neexaminată din motiv că a fost încălcat termenul de prescripție stabilit de 30 zile de la emiterea deciziei.

Mai invocă că la 30 decembrie 2013 a depus cerere, solicitând repunerea în termenul de contestare a deciziei nr. 1542/3/10 și de a examina contestația împotriva deciziei nr. 1542/3/10 a Șefului-adjunct al Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău.

La 30 ianuarie 2014, Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău a emis decizia nr. 18, prin care a dispus repunerea în termen a contestației depuse, respingerea ca neîntemeiată a acesteia și menținerea deciziei emise de Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău nr. 1542/3/10.

De asemenea indică că la 19 februarie 2014, a adresa contestație și Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, solicitând anularea actului nr. 1-611002 din 28 martie 2013 și a deciziilor Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău nr. 1542/3/10 și nr. 18 din 16 aprilie 2013 și respectiv, din 30 ianuarie 2014.

Prin decizia Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 120 din 26 martie 2014, a fost prelungit termenul de examinare a contestației cu 30 de zile.

Relevă că la 24 aprilie 2014, prin decizia Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 175, a fost respinsă contestația și menținută decizia nr. 1542/3/10 din 16 aprilie 2013.

Consideră că actul de control nr. 1-611002 din 28 martie 2013 și deciziile nr. 1542/3/10 și nr. 18 din 16 aprilie 2013 și respectiv din 30 ianuarie 2014 sunt nelegitime și pasibile de a fi anulate.

Solicită anularea actului de control nr. 1-611002 din 28 martie 2013 și deciziilor Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău nr. 1542/3/10 din 16 aprilie 2013 și nr. 18 din 30 ianuarie 2014, precum și a deciziei Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 175 din 24 aprilie 2014.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 15 mai 2015, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2015, a fost respins apelul declarat de către ÎI „Jacob Știrbu” și menținută hotărârea primei instanțe.

La 22 ianuarie 2016, ÎI „Jacob Știrbu”, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerînd-o neîntemeiată și emisă cu aprecierea arbitrară a normelor materiale, invocînd în susținerea poziției prevederile art. 432 alin. (4) CPC.

Susține că activitatea desfășurată de ÎI „Jacob Știrbu” este în strictă conformitate cu legislația, din care motiv nu este de acord cu actul de control și deciziile contestate.

Consideră că prima instanță și instanța de apel în mod arbitrar au apreciat probele precum că banii în suma de 335 lei au fost depistați în casierie și provin din decontările în numerar cu consumatorii pentru operațiuni economice.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei instanței de apel din 29 octombrie 2015 a fost expediată în adresa participanților la proces, inclusiv recurentului ÎI „Jacob

Știrbu”, la data de 13 noiembrie 2015, fapt ce se confirmă prin scrisoare de însoțire nr. 11443 (f. d. 70), însă, probe care ar confirma și recepționarea acestora de către destinatari la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 22 ianuarie 2016 în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, înaintînd acțiunea în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău, ÎI „Jacob Știrbu” a solicitat anularea actului de control nr. 1-611002 din 28 martie 2013 și deciziilor Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău nr. 1542/3/10 din 16 aprilie 2013 și nr. 18 din 30 ianuarie 2014, precum și a deciziei Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 175 din 24 aprilie 2014.

Pîna la finalizarea examinării pricinii în fond, ÎI „Jacob Știrbu” a susținut pe deplin cerințele susmenționate, fără a renunța la careva capăt de cerere, fără a modifica temeiul sau obiectul acțiunii.

Fiind investită cu judecarea pricinii Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 29 octombrie 2015 a respins apelul declarat de ÎI „Jacob Știrbu”, a menținut hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 15 mai 2015 prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de către ÎI „Jacob Știrbu” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău cu privire la anularea deciziei Inspectoratului Fiscal Principal de Stat mun. Chișinău nr. 175 din 24 aprilie 2014.

Instanța de recurs constată decizia instanței de apel este prematură din următoarele considerente.

Potrivit art. 3 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emise de autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi; subdiviziunile autorităților publice; funcționarii din structurile specificate la lit. a) și b).

Din materialele cauzei rezultă că în opinia reclamantului actele administrative prin care este vătămat un drept recunoscut de lege, este actul nr. 1-611002 din 28 martie 2013, deciziile Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău nr. 1542/3/10 din 16 aprilie 2013 și nr. 18 din 30 ianuarie 2014, precum și decizia Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 175 din 24 aprilie 2014 (f. d. 5), anularea cărora se solicită.

La caz, se constată că instanța de judecată, contrar celor solicitate de către ÎI „Jacob Știrbu”, a dispus respingerea acțiunii doar în partea anularii deciziei Inspectoratului Fiscal Principal de Stat mun. Chișinău nr. 175 din 24 aprilie 2014, fără a se expune asupra legalității actului nr. 1-611002 din 28 martie 2013 și deciziilor Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău nr. 1542/3/10 din 16 aprilie 2013 și nr. 18 din 30 ianuarie 2014.

Deși, până la finalizarea examinării pricinii în fond, administratorul ÎI „Jacob Știrbu”, Iacob Știrbu a susținut pe deplin cerințele din cererea de chemare în judecată, fără a renunța la careva capăt de cerere, fără a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată a primei instanțe din 11 mai 2015 și 15 mai 2015 (f. d. 34-35).

Cu toate acestea, instanțele ierarhic inferioare nu au supus verificării legalității tuturor pretențiilor înaintate de ÎI „Jacob Știrbu”, precum nu au verificat nici prezența la materialele cauzei a tuturor actelor contestate.

În acest context al analizei, instanța de recurs remarcă că fiecare parte a procesului trebuie să aibă nu numai facultatea de a-și face cunoscute elementele, pe care se bazează pretențiile sale, dar și aceea de a lua cunoștință și de a discuta orice probă sau concluzie prezentată instanței de judecată (*CEDO, hot. Lobo Machado vs. Portugalia din 20.02.1996; hot. Vermeulen vs. Belgis din 20.02.1996*). Nu prezintă nici o relevanță dacă elementul susceptibil să conducă la o anumită decizie este adus în discuție de către părți sau sesizat din oficiu de către instanță, chiar și în această din urma situație, judecătorul fiind obligat să impună discutarea lui.

Din conținutul acestui text, rezultă că instanța de apel, urma să verifice hotărârea instanței de fond, atât sub aspectul temeiniciei, adică modul în care prima instanță a apreciat probele administrate în cauză și dacă în baza acestora s-a reținut corect raporturile juridice dintre părți, cât și sub aspectul legalității, precum și sub aspectul soluționării tuturor pretențiilor formulate de reclamant.

În virtutea textelor menționate, instanțele de judecată urmau să stabilească obiectul litigiului, persoanele drepturile căror au fost încălcate, temeiul legal al pretențiilor înaintate și în final să dea apreciere tuturor cerințelor înaintate, expunându-se pe fiecare capăt de cerere atât în partea motivantă cât și în partea dispozitivă.

În conformitate cu art. 240 alin. (3) CPC, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Iar dispozițiile art. 241 alin. (4)-(6) CPC, prevăd că în partea descriptivă se indică succint pretențiile reclamantului, obiecțiile pârâtului și explicațiile celorlalți participanți la proces. În motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Curtea a statuat că măsura obligării la oferirea de motivări poate varia în funcție de natura deciziei. Astfel, era necesar să se țină cont de diversitatea solicitărilor pe care le poate face un reclamant în cadrul examinării cauzei, ca și de diferențele din Statele contractante în privința prevederilor legale, a reglementărilor obișnuite, a avizului juridic și a prezentării și redactării hotărârilor-cu alte cuvinte, a tuturor circumstanțelor cauzei.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că instanța de apel judecând apelul urma să soluționeze raportul juridic apărut și să verifice legalitatea hotărârii primei instanțe în limitele pretențiilor invocate și motivelor aduse în susținerea acestora.

Pe când, la caz se constată că instanța de apel a soluționat pricina fără a intra în esența pretențiilor înaintate și susținute de către ÎI „Jacob Știrbu” și fără a se expune asupra tuturor pretențiilor înaintate, astfel lăsând unele pretenții fără examinare, fapt ce constituie o încălcare a prevederilor art. 240 alin. (3) CPC, circumstanță care direct impune casarea unei astfel de decizii.

Totodată instanța de recurs, ține să menționeze și faptul că instanța de apel având obligativitatea de a verifica și să se pronunțe asupra temeiniciei pretențiilor formulate, avea prerogativa și de a concretiza aceste pretenții, vizând, în sensul dat toate aspectele, inclusiv și specificul litigiului supus judecării.

Ceasta deoarece, legalitatea actelor a căror contestarea a fost solicitată nu a fost verificată de instanțele judecătorești în modul corespunzător, deși acestea erau obligate să se expună în limitele pretențiilor înaintate, întru judecarea justă a cauzei.

În asemenea împrejurări, se constată că de fapt instanța de apel nu a pătruns în esența raportului juridic ivit în speță și a lăsat fără nicio atenție faptul că dispozitivul hotărârii are un conținut contradictoriu, or soluția instanței cuprinsă în dispozitivul hotărârii nu coincide cu concluziile expuse în partea motivată a hotărârii.

Pe când art. 241 alin. (6) CPC, indică expres că dispozitivul hotărârii cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Din sensul normei enunțate este de înțeles că concluziile instanței expuse în partea motivată a hotărârii, trebuie să coincidă cu soluția instanței cuprinsă în dispozitivul hotărârii. Or, în caz contrar hotărârea este lovită de nulitate.

În această ordine de idei este cert că omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, cât și admiterea unor încălcări vădite, direct indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

În conexiunea celor remarcate, precum și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs menționează că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătorec, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, și având în vedere lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Întreprinderea Individuală „Jacob Știrbu”, a casa integral decizia instanței de apel cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Întreprinderea Individuală „Iacob Știrbu”.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Individuale „Iacob Știrbu” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Celevadî

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

Tamara Chișca-Doneva